

Prevezanika Chronika

No 21 (1989)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 21 (Γενάρης-Φλεβάρης-Μάρτης 1989)

Το Χτίσιμο

Μπόχτης Δονάτος

doi: [10.12681/prch.41475](https://doi.org/10.12681/prch.41475)

Copyright © 2025, Μπόχτης Δονάτος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Δονάτος Μ. (2025). Το Χτίσιμο: 2ο μέρος. *Prevezanika Chronika*, (21), 35–44. <https://doi.org/10.12681/prch.41475>

2ο Μέρος ΤΟ ΧΤΙΣΙΜΟ

ΜΠΟΧΤΗΣ ΔΟΝΑΤΟΣ
Σχολ. Σύμβουλος
Λευκάδας

Μελισσολοί το τσούρμιο των μαστόρων με τα γαϊδουρομούλαρα, πηγαινοερχόταν στην γύρω περιοχή και κουβαλούσε υλικά. Πελεκούσε ο αρχιμάστορας δίνοντας οδηγίες και συμβουλές, χτίζανε οι μαστόροι ζημώνανε και κουβαλούσαν τα μαστορόπουλα.

Σε όλα επιστατούσε ο Βασιώτης. Έχτισε το σπίτι της φτωχής γυναίκας (Παναγιά), το οποίο έγινε και δικό του σπίτι γιατί όλο του το βιός εκεί το αφιέρωσε.

Κοντά στην εκκλησία χτιστήκανε στην αρχή βοηθητικοί χώροι για την εξυπηρέτηση του Προσωπικού, που στη συνέχεια πληθύνανε και γίνανε κοιτώνες και κελιά.

Πουθενά δε βρίσκεται γραμμένο του ιδρυτή το όνομα.

Η πίστη και η ευγνωμοσύνη στη μαυροφόρα που ζωντάνεψε τον πεθαμένο γιό του, παραμέρισαν του ιδρυτή το όνομα.

Η λαϊκή όμως παράδοση ακολουθώντας τους δικούς της νόμους, διέσωσε διατήρησε ανέπαφη τη μνήμη και τ'ονομά του.

Ολόκληρη η περιοχή εκείνη από το δικό του όνομα ονομάστηκε Αβάσος. (Αϊ Βάσος).

Με τούτο το όνομα αναφέρεται στα επίσημα χαρτιά. - Μονή Αβάσου - κι ας είναι η εκκλησία της Παναγιάς το όνομα αφιερωμένη, «κοίμηση της Θεοτόκου».

Κι αυτό γιατί χριστιανικά κι αλλόθρησκα (Τούρκα) της περιοχής, θεώρησαν τον Βασιώτη άγιο, και ολόκληρη την περιοχή, περιοχή του αγίου Βάσου, (Αϊ Βάσου).

Καιρός όμως ν' αφήσουμε τις παραδόσεις για λίγο και ταπεινά προσκυνητές ας περάσουμε το κατόφλι του μαντρότοιχου, περιγράφοντας όσα ο καταλύτης χρόνος, άφησε ανέπαφα.

Γρανιτένιος μαντρότοιχος ύψους δυο περίπου μέτρων, μισογκρεμισμένος

εδώ και εκεί από τον χρόνο το πέρασμα, περιβάλλει τον ιερό χώρο.

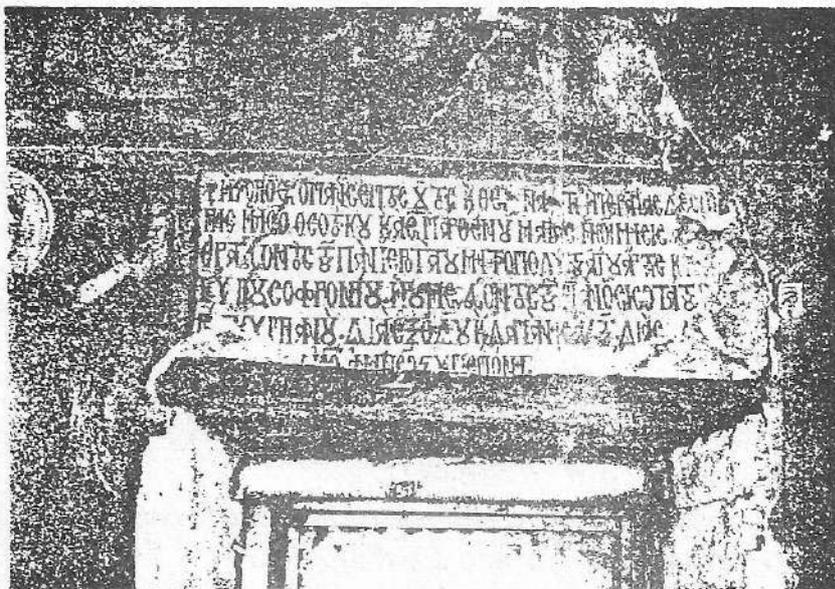
Στο νότιο μέρος σώζονται τα ερείπια κτηριακού συγκροτήματος από κοιτώνες και κελιά.

Πάνω από την είσοδο της εκκλησίας μια ορθογώνια εντοιχισμένη πλάκα μας πληροφορεί.

«Έτος ανεγέρσεως 1853 Μαΐου 16 εκτίσθη ο πάνσεπτος νός της κοιμήσεως της Θεοτόκου».

Ανοίγοντας την πόρτα της εισόδου ύστερα από τρία σκαλοπάτια, πατάς το πλακόστρωτο δάπεδο της εκκλησίας.

Δυτικά πάνω από την πόρτα που συνδέει το γυναικονίτη με τον κυρίως ναό σώζεται η παρακάτω επιγραφή όπως την έχουν αποθανάτισει τα μέσα που διαθέταμε.

Η επιγραφή μας δίνει την πληροφορία ότι ο ναός είναι αφιερωμένος στην Παναγία και ότι Μητροπολίτης Άρτας ήταν εκείνη την εποχή ο Σαφρόνιος και ηγούμενος ο Κυπριανός Ιωάννης.

Επίσης αναγράφεται το επώνυμο Πεπόνης που ήταν επίτροπος της εκκλησίας.

Πολλοί ισχυρίζονται ότι τα ονόματα αυτά καταχωρήθηκαν αργότερα, όταν ανακαινίστηκε η εκκλησία, η οποία από κάποια αιτία και πιθανότατα από πυρκαγιά, είχε καταστραφεί. Το βυζαντινό περιβάλλον που επικρατεί στο εσωτερικό του ναού, σε συνεπαίρνει.

Οι δύο σειρές των κιόνων χωρίζουν τον εσωτερικό χώρο σε τρία κλίτη και υποβαστάζουν τους δώδεκα τρούλους.

Ο χρωστήρας του αγιογράφου οδηγημένος από την πίστη και ο τάλαντό του αποθανάτισε σ' όλους τους εσωτερικούς χώρους σκηνές και μορφές από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη.

Με μια κυκλώτερη ματιά, στον εσωτερικό χώρο της εκκλησία, ζωντανεύει μέσα σου όλο το περιεχόμενο της Ιουδαϊκής και Χρηστινικής Θρησκείας.

*Η Παναγία με το μικρό Χριστό και ξυλόγλυπτη κολόνα.
Ο Χριστός Ευλογών.
Ο Άναρχος Πατήρ*

Σκηνές και παραστασεις σε μεταφέρουν σε αλλοτινούς καιρούς, σε εκστασιάζουν, σε υποχρεώνουν να πλησιάσεις και να αγγίξεις το θείο.

Είναι αδύνατον να ξεχωρίσεις απ' όλο τον πλούτο αυτής της αγιογραφίας ποιό μπαίνει πρώτο και ποιό δεύτερο στη σειρά.

Το αραχνιασμένο και σαρακοφαγωμένο χειροποίητο ξυλόγλυπτο τέμπλο, οι πελιδνές και λιπόφαρκες μορφές των τοιχογραφιών, όλα σιωπηλά σου φωνάζουν, το θεό να ακούσεις μέσα σου. Δείγματα του πλούσιου αυτού διάκοσμου, όπως τα παρακάτω κάνουν τον επισκέπτη να διώξει μακριά του κάθε μέριμνα ν' αναζητάει το θείο.

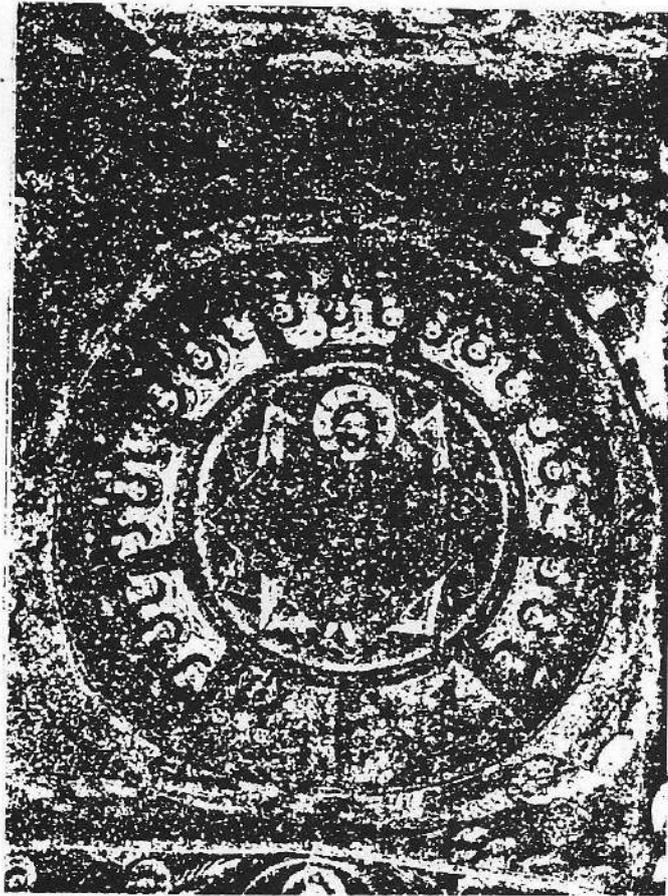
Άναρχος Πατήρ και Χριστός Ευλογών, Πολυόμματα και εξαπτέρυγα, γέννηση και σταύρωση, άγιοι και Πατριάρχες, διλοφονία και θρήνος, ουσία και ευλογία, Παλαιά και Καινή Διαθήκη, όλα συνυφασμένα σε μια αρμονική συγχορδία κι επιστρατευμένα για την εξυπηρέτηση, ενός καινού σκοπού. Όλα εμπνέουν δέος!!

Αξίζει θαρρώ τον κόπο, να παραθέσουμε εδώ μερικά από τα αριστουργήματα του εσωτερικού χώρου της μικρής σχετικά σε έκταση εκκλησίας.

Η αγιογραφία αυτή φιλοξενείται στο θόλο ενός τρούλου της μεσαίας σειράς. Η θέση που είναι τοποθετημένη, η στάση των χεριών, οι κυκλωτερή διάταξη των υπόλοιπων μορφών και η στάση που παίρνει το σώμα σου για να θαυμάσεις το κάλλος της, σε μεταφέρουν σε άλλον κόσμο.

Στην τρίτη σειρά των Τρούλων δεν μπορεί να σε αφήσει αδιάφορο η μορφή του άναρχου Πατέρα με την προσευχή παραδίπλα.

Οι ρωγμές των τοίχων από τη διάβρωση και γενικά το καταστροφικό έρ-

γο του χρόνου, δεν μπόρεσαν να αφανίσουν το μεγαλείο του καλλιτεχνήματος.

Τα όσα μπορεί να ζήσει και να απολαύσει ο επισκέπτης μέσα σ' αυτό το χώρο, είναι αδύνατο να περιγραφούν.

Στο προαύλιο της εκκλησίας, στη δυτική πλευρά, σώζεται ακόμη μια αιωνόβια ελιά.

Εδώ κατά πως λέει η παράδοση ήταν στηριγμένο δρύινο δοκάρι για να εξαρτηθεί από αυτό η μεγάλη του μοναστηριού καμπάνα, που ζύγιζε 250 οκάδες.

Το άκουσμα της έφτανε σε απόσταση πολλών χιλιομέτρων. Ο ήχος της έφτανε καθαρά στο Λούρο, που απέχει 15 περίπου χιλιόμετρα. Κάθε γιορτή και σκόλη η φωνή της θύμιζε στους κατοίκους των περιχώρων, το χρέος τους να κάμουν.

Εβδομήντα ολόκληρα χρόνια το μοναστήρι βρέθηκε μ' ένα πολυάριθμο ποσωπικό. Μεγάλη κτηματική έκταση, πολλά μελίσσια, κοπάδια γιδοπρόβατα και χοντρά ζώα, έδιναν στο μοναστήρι πολλά έσοδα και συγκέντρωναν γύρω του πολυάριθμους ανθρώπους.

Πολλοί κατέφευγαν εδώ, για να ζητήσουν έλεος και προστασία από τη Θεομήτορα.

Άλλοι κατατρεγμένοι ζητούσαν εδώ, καταφύγιο κι άλλα για να απολεύσουν τα αγαθά, εκμεταλλευόμενοι την πίστη και την εργατικότητα του προσωπικού.

Η φήμη των θαυμάτων είχε κάμει σεβαστή τη μορφή της Παναγίας σε χριστιανούς και Τούρκους.

Κάποτε ο αγάς της Άνω Ράχης θέλοντας ίσως να δοκιμάσει τη θαυματουργή δύναμη της Παναγίας, πέρασε από το μοναστήρι και σε κατάλληλη στιγμή έκλεψε τη λαβίδα από το δυσκοπότερο. Ανηφορίζοντας όμως για την Άνω Ράχη σε 500 μέτρα απόσταση απ' της κλοπής το μέρος, δεν αισθάνθηκε καλά.

Έτρεμε σύγκορμος, τα πόδια δεν μπορούσαν να κρατήσουν το βάρος του σώματος και το στόμα του σάλεψε από τη θέση του.

Τρομοκρατημένος ζήτησε από τη συνοδεία του να τον γυρίσει πίσω στην εκκλησία.

Απόρησε ο καλόγερος και οι υπηρέτες, βλέποντας τον αγά, που πριν λίγο ανηφόριζε υγιής, να τον μεταφέρουν οι άνθρωποι του, κρατώντας τον απ' τις μασκάλες.

Με κινήσεις και νοήματα πρόσταξε, να τον πάνε μέσα στην εκκλησία. Η συνοδεία μη μπορώντας διαφορετικά να κάμει τον άφησε κοντά στην εικόνα της Παναγίας.

Φόρεσε ο ηγούμενος το πετραχήλι, σταυροκοπήθηκε και κάτι αργομουρμούρισε.

Με αργές και δύσκολες κινήσεις ο αγάς έβγαλε από τη τσέπη του το κλεμμένο αντικείμενο και με τρεμάμενο χέρι το πρότεινε στον καλόγερο.

- Εκεί του είπε ο καλόγερος και του έδειξε της Παναγίας την εικόνα.

Από αυτήν το έκλεψες, εκεί να ζητήσεις συγχώρεση. Υπάκουσε ο αλλόπιστος και κάνοντας έναγ τεμενά (βαθιά υπόκλιση) το προσωπό του άγγιξε το πλακόστρωτο της εκκλησίας.

Η ομολογία της πράξης του και ο τεμενάς τον ξαλάφρωσαν κάπως. Άρ-

χισε να μιλάει τραυλιστά και το φευγάτο στόμα άρχισε να επανέρχεται.

- Αμαρτήσα καλόγερε, είπε.

Θέλησα να περιπαίξω την πίστη σας και με τιμώρησε ο Αλλάχ (σας).

Μετανιώνω όμως και χαρίζω στην Παναγία σας, όλο το μέρος της δικαιοδοσίας μου από την «Κιάφα» και κάτω.

Έτσι περιήλθε στη δικαιοδοσία του μοναστηριού η έκταση που βρίσκεται απο την «Κιάφα» και κάτω.

Στο σημείο αυτό βρίσκεται σήμερα μικρό εικόνισμα και οι ντόπιοι το ονομάζουν «Κιάφα του Αβάσου».

Από το σημείο αυτό και κάτω προς το μοναστήρι, το μέρος θεωρούνταν ιερός χώρος και κανείς δεν το περνούσε στο ζώο του καβάλα.

Όλοι ξεπεζεύανε και οδοπορούσαν, ώσπου να περάσουν από την εκκλησία, εκεί που σήμερα περνάει ο αυτοκινητόδρομος Λούρου - Βρυσούλας. Το δρόμο αυτό (Κιάφα - Μοναστήρι) περνούσε κάποτε ένα από τα πρωτοπαλλήκαρα του αγά, έχοντας συνοδό του κάποιον Ανω Ραχίτη, που τον είχε μαζί του για κάποια αγγαρεία.

Στο ορισμένο σημείο (σημερινό εικόνισμα) ο Χριστιναός έκαμε το σταυρό του και συμβούλεψε τον αλλόθρησκο να ξεπεζέψει.

- Τράβα τη στράτα σου, αποκρίθηκε εκείνος.

Ο θεός σας δεν μας βάζει καταή (περνάμε απαρατήρητα) εμάς τους Τούρκους, που είμαστε αφεντάδες σας.

Σε λίγα όμως μέτρα απόστασης το αλογό του ξιαφνιάστηκε, πήδηξε απότομα και πέταξε τον αναβάτη κάτω.

Ανασηκώθηκε εκείνος από το πέσιμό του, τίναξε τα χώματα από πάνω του και τρέμοντας σύγκορμα πρόσταξε τον χουσμεκιάρη (υπηρέτη) να κρατήσει το άλογο.

Καβαλίκεψε και δοκίμασε τα ξεκινήσει το άλογο.

Το ζώο αντιστεκότανε, πεισματικά και δεν μετακινόταν.

Ο καβαλάρης χτύπησε δυνατά το ζώο και του μπηξε βαθιά ταφτερνιστήρια πηδάει αφηνιασμένο τ' άλογο, κάνει απότομες τιναξιές και ξαπλώνει για δεύτερη φορά τον καβαλάρη.

Ο θυμός του Τούρκου μεταβάλλεται τώρα σε αργή, παρακινώντας τον να δοκιμάσει ακόμη μια φορά, να δαμάσει το ατίθασο ζωντανό.

Τη φορά όμως αυτή το αποτέλεσμα ήταν οδυνηρότερο.

Ο αναβάτης στο πεσιμό του τραυματίζεται σοβαρά στο κεφάλι. Οργίζεται ο αλλόθρησκος, κυριεύεται από μανία, ζητάει εκδίκηση, θέλει να τα βάλει μ' αυτόν που νομίζει ότι δεν τον φοβάται, που άθελά του όμως τον υπολογίζει.

Στην εξαλοσύνη του επάνω, βγάζει το κομπούρι του (Πιστόλι) από το σελάχι και σημαδεύει το ζωντανό. Κερώνει δίπλα του ο Χριστιανός.

Βουβός, ασάλευτος, μισολυπόθυμος παρακολουθεί τις σκηνές. Με τη βροντή

που ξερνάει το κομπούρι, η κάνη εξεσφεντονίζεται μακριά, στα χέρια του μανιακού ζωοκτόνου μένει η λαβή, ενώ το ζωντανό πηλαλάει την κατηφόρα ανέπαφο. Ικανοποιείται μέσα του ο Χριστιανός κρυφοκάνει το σταυρό του, περιμαζεύει τον αλλόθρησκο, που ταπεινωμένος καταματωμένος μεταφέρεται στο χωριό. Διηγείται εκείνος το πάθημά του, μολογεί κι εξιστορεί ο άλλος τα καθέκαστα, διογκώνεται η φήμη των γεγονότων, γίνεται θέμα συζήτησης στις ρούγες, τα σοκάκια, τις βρύσες του χωριού.

Μαθαίνει ο αγάς τα καθέκαστα από τον άνθρωπό του, και διδαγμένος από το δικό του πάθημα, παραδέχεται.

- Μα τον Αλάχ, αυτός ο τόπος είναι του Θεού των γκιαούρηδων.

Η παραδοχή του αφέντη έκαμε τον αλλοτινό παλληκαρά, να σηκώσει ασυναίσθητα το χέρι του, για να χαράξει το σημείο του σταυρού.

Τα γεγονότα αυτά δημιούργησαν φόβο στις καταχτητές, τον οποίον εκμεταλλεύτηκαν κατάλληλα ο ηγούμενος και το προσωπικό του μοναστηριού, για να πετύχουν εδαφική επέκταση, σεβασμό των συνόρων και προπαντός σεβασμό στο υπηρετικό προσωπικό του μοναστηριού, κληρικούς και λαϊκούς.

Οι γεροντότεροι ομολογούν, πως ένα μέρος από τους καταβαλόμενους φόρους, τον χάριζαν στην Παναγιά οι αγάδες.

- Πρώτα ας είναι ο Αλάχ των γκιαούρηδων, έλεγαν και μετά εμείς οι αφεντάδες. Τα πλούτη του μοναστηριού σκορπούσαν με απλοχεριά οι καλόγηροι, προσφέροντας φιλοξενία σε φτωχούς και πλούσιους, πονηρούς και αγαθούς, ληστές και αγίους. Κάποτε την εποχή της συγκομιδής (Αύγουστος μήνας) είχαν συγκεντρώσει τα γενήματα (καλαμπόκι κυρίως) και τα είχαν απλώσει στον περίβολο της εκκλησίας να στεγνώσουν.

Δύο Κρανώτες μηχανεύτηκαν τρόπους, να κλέψουν από το απλωμένο καλαμπόκι. Συγκέντρωσαν πέντε (5) μουλάρια, τα καλίγωσαν ανάποδα (το μπρος του πετάλου προς τα πίσω) κι αφού τα έκρυσαν κατάλληλα κάπου εκεί παράμερα, κατέλυσαν σαν φιλοξενούμενοι στο μοναστήρι.

Έδωσαν ψεύτικα ονόματα, προσποιήθηκαν, ότι είναι περαστικοί, κατατρεγμένοι από ξένα μέρη.

Επισημάνανε το μέρος και τη νύχτα με την γρηγοράδα και την επιτηδειότητα που διέκρινε τους ορεσίβιους αυτούς κατοίκους, έκλεψαν (5) πέντε φορτώματα καλαμπόκι πετάζοντας τα σακιά έξω από τη μάντρα.

Μετέφεραν στη συνέχεια τα κρυμμένα μουλάρια, φόρτωσαν το κλοπιμαίο φορτίο και τραβώντας το φορτωμένα ζώα τα έφεραν μέχρι την «Κιάφα του Αβάσσου» (Δυτικά) και πισωγυρίσανε πάλι (ανατολικά) οδηγώντας τα στα κρυψοφυγιά τους στο χωριό Κρανώ.

Το τέχνασμά τους αυτό μαζί με το ανάποδο πετάλωμα μέρδεψε το προσωπικό του μοναστηριού συσκοτίσε τα πράγματα, αφήνοντας ασύλληπτους τους δράστες της ιεροσυλίας.

Μάταιες οι προσπάθειες του προσωπικού, άκαρπες όλες τους οι ενέργειες. Απελπισμένος, αλλά και αγανακτημένος ο ηγούμενος πηγαίνει, στην εικόνα της Παναγιάς μπροστά.

Κάνει το σταυρό του, σιγομουρμουρίζει κάτι κι έπειτα φωναχτά της λέει.

- Εσύ ορή, αν δεν βρεις τους κλέφτες ένα χρόνο το καντήλι σου λάδι δε βλέπει. Φαίνεται πως ο Ιερωμένος εκείνος ήξερε καλά την παροιμία «πως και οι άγιοι φοβέρα θέλουν».

Ύστερα από δύο μέρες φτάνουν στο μοναστήρι δύο ξένοι και ζητάνε επίμονα το γούμενο να δούνε.

Τους δέχεται εκείνος και την αιτία της συντριβής τους ζητάει να πληροφορηθεί.

- Σώσε μας γούμενε! ακούστηκε μία φωνή πνιγμένη από τον πόνο και τη λύπη.

- Το παιδί μου πεθαίνει, λέει ο ένας.

- Η γυναίκα μου αρρώστησε βαριά, ο άλλος συμπληρώνει.

- Τέκνα μου,, γιατρός δεν είμαι.

Σαν θέλετε χρήματα, να σας δώσω απαντά εκείνος.

- Άγιε Πατέρα, συγχώρεση ζητάμε.

- Συγχώρεση!! και γιατί;

Τι κακό έχετε καμωμένο;

Τα λόγια του γούμενου άρχισαν να γίνονται περιπαιχτικά.

- Κλέψαμε, ψιθύρισαν εκείνοι, και μας τιμώρησε η Παναγιά.

- Ψόφησε το μουλάρι και τώρα το παιδί μου ψυχομαχάει, είπε ο ένας.

- Εμένα δέκα πρόβατα. συμπλήρωσε ο δεύτερος και τώρα η γυναίκα μου σπαράζει. Έλεος, γούμενε, σώσε μας! Και ο οξομολογητικός, αλλά και περιπαιχτικός διάλογος συνεχίζεται.

- Τέκνα μου, το φτωχό που κλέψατε κι αδικήσατε, να επισκεφτείτε, να επιστρέψετε τα κλεμμένα και να ζητήσετε συχώρεση.

- Το μοναστήρι, γούμενε, το μοναστήρι κλέψαμε.

- Μπααα! Το μοναστήρι τέκνα μου είναι δω. Στέκει ολόρθο, ποιος μπορεί να το σηκώσει;

- Το καλαμπόκι της Παναγιάς κλέψαμε γούμενε!

- Αααα! Η Παναγία, μπροστά σας είναι.

Ζητήστε της, ότι θέλετε.

Ο Καλόγηρος αποτραβήχτηκε, αφήνοντας τους δύο ενόχους γονατιστούς και συτριμμένους μπροστά στην εικόνα.

Χέρια ανυψωμένα, κεφάλια σκυμμένα μέχρι τη γης, μα φωνή δεν ακουγότανε.

Το βράδυ με βαριά βήματα, που τα έκανε ακόμη βαρύτερα της συμφοράς ο πόνος και της ενοχής η πράξη, επέστρεψαν στο χωριό οι ένοχοι. Το πρωί της άλλης μέρας, φόρτωσαν το κλεμμένο καλαμπόκι, πήρανε κι από 10 πρόβατα ο καθένας και τα φέρανε στο μοναστήρι.

Ζήτησαν πάλι το γούμενο, για έλεος και συγχώρεση.
- Η Παναγία έχει το καζάνι της συγνώμης, είπε εκείνος.
Εγώ κρατάω το αρβάλι (χερούλι). Σαν σας χωρέσει εκείνη, κι από μένα χωρε-
μένοι.

Ας κοιτάζει αυτή κατά την Κορίτιανη (χωριό δυτικά του μοναστηριού) βλέπει
και κατά την Κρασιά. Ξέρετε τι σου είναι αυτή!
Αυτή καταφέρνει και σου βρίσκει κατά που κάνουν τα μουλάρια ακόμα κι όταν
είναι ανάποδα καλιγωμένα.

Οι δύο δράστες φύγανε με ξαλαφρωμένη την καρδιά τους.
Η δοκιμασία τους σταμάτησε. Ο ένας μάλιστα, πάντα κατά την παράδοση, ήλ-
θε κι έγινε βοσκός των κοπαδιών του μοναστηριού.

Αρκετά χρόνια κράτησαν η δόξα και τα πλούτη του μοναστηριού.
Μέχρι το 1920 διατηρούσαν ακόμα πολλά από τα ζωντανά και σημαντικό μέ-
ρος της ακίνητης περιουσίας.

Μετά τη χρονολογία αυτή άρχισε να καταρρέει μέρα με την ημέρα . Πρώτα οι
Ζερμιώτες (κάτοικοι της σημερινής Βρυσούλας) κάνανε την αρχή.

Κλέψανε τη μεγάλη καμπάνα και την μεταφέρανε στο χωριό τους ισχυρι-
ζόμενοι ότι την αγόρασαν στα Γιάννινα. Γι' αυτό γεγονός αυτό υπάρχουν αντι-
κρουόμενες απόψεις.

Κυρίως οι κάτοικοι της Βρυσούλας με κανένα τρόπο δεν παραδεχότανε το γεγο-
νός.

Κάτοικοι όμως των χωριών της γύρω περιοχής (γέρα) στο άκουσμα της
καμπάνας λέγανε «η καμπάνα του Αβάσου ακούγεται».

Το γεγονός όμως είναι ένα.

Η καμπάνα εξαφανίστηκε και μια φωνή απaráλλαχτη με τη φωνή εκείνης α-
κούστηκε στο καμπαναριό της Ζερμής κι εξακολούθησε να ακούγεται για πολ-
λό χρόνια.

Δυστυχώς δεν σώζεται μέχρι σήμερα στη καινούρια της θέση, γιατί κάπο-
τε έκανε ένα ράγισμα κι οι ντόπιοι φέρανε τεχνίτη να τη δει.

Εκείνος προθυμοποιήθηκε να την επισκεύασει, πλην όμως παίρνοντάς
την στο εργαστήρι του, τους επιστρέφει κάποια άλλη, μικρότερη σε μέγεθος και
αξία.

Την τύχη της καμπάνας ακολούθησε και η ακίνητη του μοναστηριού πε-
ριουσία.

Καταστροφή, καταπάτηση και στη συνέχεια οικειοποίηση της γης.
Κάποιος δόκιμος ποιητής της Βρυσούλας πιασμένο από την επιθυμία να ανυψώ-
σει τους κατοίκους του χωριού του και να εξάρει το θάρρος και την αξιοσύνη
τους περισσότερο, παρά από αγανάκτηση κινούμενος έγραφε.

«Μωρή Βρυσούλα,
που σαι άτιμη σε ούλα
χάλασες το μοναστήρι
και δεν θα δεις Χαΐρη».

Στο χαλασμό και την καταπάτηση δεν έμειναν αμέτοχοι κι οι κάτοικοι του Κω-
τσανοπούλου.

Κλέψιμο, αφανισμός, καταστροφή.

Μια ηλικιωμένη, αγανακτησμένη από τη συμπεριφορά των γειτόνων της, τους
είπε, ότι θα τους βάλει η Παναγία κατάνι (τιμωρήσει) για τις ενέργειες και τις
πράξεις τους. Οι καταπατητές όχι μόνο δεν συνετίστηκαν από τις συμβουλές
της, αλλά και την κοροιδέψανε λέγοντας.

«Άκουσε κυρα - Καταίρω
έγινες τρελλοκαμπέρω
Τι κατάνι μας βάλει
που, δεν έχει κεραμίδι,
για να βάλει το κεφάλι».

Η επικαρπία των ελάχιστων ελαιόδεντρων που έχουν ακόμη απομείνει στο μο-
ναστήρι, μοιράζεται στα τρία χωριά.

Βρυσούλα 2/4 και ανά 1/4 Κωτσανόπουλο και Άνω Ράχη, για τα Σχολεία.

Το πέρασμα του χρόνου έβαλε χέρι σε όλα.

Από το νερόμυλο, που βρισκόταν απέναντι από τον μαντρότοιχο του μοναστη-
ριού, αχνάρια έχουν απομείνει. Μισογκρεμισμένος ο μαντρότοιχος. Αφανίστη-
κε ο γυναικονίτης.

Τα βρόχινα νερά, που περνούσαν ανεμπόδιστα από την χαλασμένη στέγη, δια-
βρώσανε τους τοίχους, δημιούργησαν, ρωγμές, αλλοιώσανε τις τοιχογραφίες.

Σε πολλά σημεία, αόματοι οι αγίοι ανάπηροι ακροτηριασμένοι, βουβοί
ζητούν την καταδίκη των υπευθύνων.

Έυτυχώς ύστερα από πανωτά έγγραφα και αναφορές προς τις διάφορες υπηρε-
σίες, εδέησε το έτος 1972 να επισκευαστεί από την αρχαιολογία η στέγη της εκ-
κλησίας και το κακό σταμάτησε προσωρινά. Ας ελπίσουμε, πως οι αρμόδιοι
παράγοντες θα πράξουν το καθήκον τους. Θα προστατέψουν από αφανισμό το
λαμπρό καλλιτέχνημα, που μας άφησε η πίστη και η ευσέβεια των προκατόχων
μας.